

بررسی اپیدمیولوژیک سوختگی و برخی از عوامل خطر آن در استان چهارمحال و بختیاری

عبدالله محمدیان هفشجانی^۱

چکیده

به منظور بررسی اپیدمیولوژیک سوختگی و برخی از عوامل خطر آن در استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۸۸، این مطالعه انجام شد. بیماریابی به دو شکل فعال و غیر فعال انجام شد و با استفاده از یک پرسش‌نامه‌ی ۲۰ سؤالی با بیماران مصاحبه گردید. ۲۲۵۷ مورد سوختگی یافت شد که ۵۵/۵۷ درصد در زنان، ۴۴/۹۳ درصد در مناطق شهری، ۵۱ درصد در افراد کمتر از ۲۰ سال، ۳۷/۱۲ درصد در گروه سنی صفر تا ۹ سال، ۸۰/۸۶ درصد در محیط خانه و ۳۱/۴ درصد در فصل زمستان رخ داده بود. ارتباط معنی‌داری بین جنسیت مؤنث و سوختگی به علت آب جوش، سوختگی در محیط خانه و آشپزخانه و سوختگی عمدی و بین جنسیت مذکر و سوختگی ناشی از قیر مذاب مشاهده گردید. به طور کلی خانه حداقل از لحاظ ایجاد سوختگی، به خصوص برای کودکان و زنان می‌تواند یک محیط خطرناک باشد.

واژگان کلیدی: سوختگی، مایعات داغ، آسیب

مقدمه

شهری و روستایی و خانه‌های بهداشت مراجعه کرده بودند، با استفاده از یک پرسش‌نامه کوتاه ۲۰ سؤالی مصاحبه گردید. بیماریابی فعال در مناطق روستایی انجام شد و از هر فردی که به خانه‌های بهداشت جهت دریافت خدمات مراجعه نمود، در مورد رخداد سوختگی در طی یک ماه گذشته در خانواده و یا بستگان نزدیک سؤال گردید. اگر پاسخ مثبت بود، یک مصاحبه با فرد آسیب دیده و یا والدین او (در صورتی که مجروح کودک بود) با استفاده از پرسش‌نامه، ترتیب داده شد.

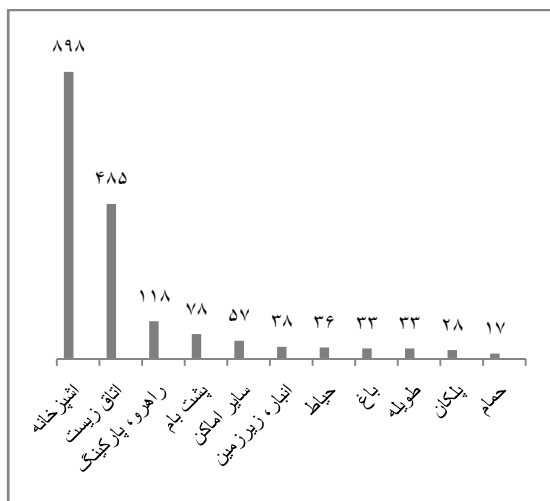
در طول مدت اجرای مطالعه ۲۲۵۷ مورد سوختگی یافت شد که ۵۵/۵۷ درصد در زنان و ۴۴/۴۳ درصد در مردان رخ داده بود و نسبت زن به مرد ۱/۲۵ بود. ۵۵/۰۷ درصد از سوختگی‌ها در مناطق روستایی و ۴۴/۹۳ درصد در مناطق شهری رخ داده بود و نسبت روستا به شهر ۱/۲۲ بود. ۵۱ درصد از کل سوختگی‌ها

سوختگی یکی از علل اصلی ناتوانی و مرگ و میر در جهان است که عوارض اقتصادی و اجتماعی وخیمی به همراه دارد. این مشکل ۱۲-۵ درصد تمامی آسیب‌های دنیا را تشکیل می‌دهد (۱). با وجودی که سوختگی از آسیب‌های جدی ولی قابل پیش‌گیری می‌باشد (۲)، هنوز در ایران بیماری‌زایی و میرایی زیادی به دنبال دارد. این در حالی است که اطلاعات کمی در مورد اپیدمیولوژی سوختگی‌ها در کشور تا تاریخ کنونی وجود دارد. بنابراین مطالعه‌ی حاضر با هدف شناسایی ویژگی‌های اپیدمیولوژیک سوختگی و برخی عوامل خطر آن در استان چهارمحال و بختیاری انجام شد.

بیماریابی در طی سال ۱۳۸۸ به شکل فعال و غیر فعال انجام شد. در نوع غیر فعال با تمامی افراد که به علت سوختگی به بیمارستان، مراکز بهداشتی درمانی

^۱ کارشناس ارشد، گروه اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

نویسنده‌ی مسؤول: عبدالله محمدیان هفشجانی

نمودار ۱. توزیع موارد سوختگی در خانه بر اساس محل رخداد

در گروه سنی کمتر از ۲۰ سال بود که در این بین ۳۷/۱۲ درصد در گروه سنی صفر تا ۹ سال قرار داشتند. در این گروه سنی نسبت زن به مرد برابر ۶۸ درصد بود که شاید دلیل آن، بیشتر بودن فعالیت پسران و انجام رفتارهای مخاطره آمیز بیشتر نسبت به دختران باشد.

عامل ۴۳/۵ درصد از کل سوختگی ها را سوختگی با مایعات داغ تشکیل می داد، که واژگونی ظرف حامل مایعات داغ در ۴۹/۳۸ درصد از موارد، مهم ترین مکانیسم ایجاد کننده ی آسیب بود (جدول ۱).

جدول ۱. توزیع عوامل ایجاد سوختگی توسط مایعات داغ

بر اساس جنسیت

نوع مایع	مرد	زن	کل
آب جوش	۲۵۳	۴۶۸	۷۲۱
غذاهای نیم مایع	۵۷	۱۱۳	۱۷۰
قیر مذاب	۷۲	۵	۷۷
سایر	۱۰	۴	۱۴
جمع	۳۹۲	۵۹۰	۹۸۲

بین جنسیت مؤنث با سوختگی با آب جوش، سوختگی در محیط خانه، آشپزخانه و سوختگی عمده ی ارتباط آماری معنی دار مشاهده شد. همچنین بین جنسیت مذکر و سوختگی ناشی از قیر مذاب نیز ارتباط آماری معنی دار مشاهده شد.

این مطالعه همانند مطالعات دیگری که در این زمینه انجام شده اند (۳)، نشان داد که بر خلاف تصور خانه حداقل از لحاظ خطر ایجاد سوختگی یک محیط امن نیست؛ چرا که اکثریت موارد سوختگی در محیط خانه و آن هم در کودکان و زنان خانه دار و افراد سالمند (افرادی که بیشتر وقت خود را در محیط خانه می گذرانند) رخ داده بود.

بنابراین باید جهت کنترل و پیش گیری از ایجاد سوختگی ضمن توجه به سوختگی های ایجاد شده در مکان های دیگر، دقت و انرژی بیشتری در جهت انجام اقدامات آموزشی به خصوص به والدین (۴) و اقدامات پیش گیری کننده و برنامه های اصلاح محیط خانه صورت گیرد.

همچنین با توجه به قابل پیش گیری بودن سوختگی، باید ضمن ادغام برنامه های پیش گیری از

در کل ۳/۴۶ درصد از کل سوختگی ها عمده ی بود که از این تعداد ۶۷/۹۴ درصد در زنان و ۳۲/۰۶ درصد در مردان ایجاد شده بود و نسبت زن به مرد، برابر ۲/۱۲ بود. ۸۰/۸۶ درصد از سوختگی ها در محیط خانه رخ داده بود که ۴۹/۳ درصد در آشپزخانه ایجاد شده بود (نمودار ۱). ۶۶/۶ درصد از سوختگی ها در خانه در زنان بود که علت آن خانه دار بودن و مشارکت بیشتر آن ها در فعالیت های خانه می باشد. بیشترین نسبت سوختگی در فصل زمستان (۳۱/۴ درصد) و کمترین نسبت در فصل بهار (۱۷/۵ درصد) رخ داده بود. این مسأله به روشنی نمایانگر نقش استفاده از وسایل و تجهیزات گرمایشی در طی فصل سرد سال بر سوختگی می باشد.

آشپزخانه و گروه‌های پرخطر مثل کودکان و زنان خانه‌دار و شایع‌ترین روش‌های ایجاد سوختگی مانند سوختگی توسط مایعات داغ داشته باشیم.

سوختگی در سیستم خدمات بهداشتی، توجه بیشتری به آموزش و انجام اقدامات اصلاحاتی محیط، به خصوص در مناطق روستایی و مکان‌های پرخطر مثل

References

1. Olaitan PB, Olaitan JO. Burns and scalds--epidemiology and prevention in a developing country. Niger J Med 2005; 14(1): 9-16.
2. Cronin KJ, Butler PE, McHugh M, Edwards G. A 1-year prospective study of burns in an Irish paediatric burns unit. Burns 1996; 22(3): 221-4.
3. Fukunishi K, Takahashi H, Kitagishi H, Matsushima T, Kanai T, Ohsawa H, et al. Epidemiology of childhood burns in the critical care medical center of Kinki University Hospital in Osaka, Japan. Burns 2000; 26(5): 465-9.
4. Lari AR, Alaghebandan R, Nikui R. Epidemiological study of 3341 burns patients during three years in Tehran, Iran. Burns 2000; 26(1): 49-53.

Epidemiologic Evaluation of Burns and Their Risk Factors in Chaharmahal and Bakhtiari Province, Iran

Abdullah Mohammadian Hafshejani MSc¹

Abstract

This study aimed to evaluate the epidemiology of burning and its related risk factors in Chaharmahal and Bakhtiari province, Iran in 2009. Patients were identified using both active and passive methods. A 20-item questionnaire was employed to interview the participants. 2257 burned cases detected, 55.57% occurred in women, 44.93% in urban areas, 51% in individuals younger than 20 years old, 37.12% in children below 9 years, 80.86% in houses, and 31.4% in winter. Associations were found between female gender and burns related to boiling water, intentional burns, and burns in the house and in the kitchen. Moreover, burns with molten bitumen and male gender were significantly related. Generally, at least in terms of burning, houses can be a dangerous environment especially for children and women.

Keywords: Burns, Hot liquids, Damage

¹ Epidemiologist, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Abdullah Mohammadian Hafshejani MSc, Email: a_mohamadii@yahoo.com